

אלול תשפ"א, אוגוסט 2021

כלי עזר - האשכולות לבחירה:

בנוסף לנושאי הליבה כל מורה נדרש ללמד אשכול אחד לבחירה והעמקה מתוך האשכולות הבאים:

בשל אופי המקצוע וההוראה הספירלית של נושאי הלימוד, ישנם נושאים ומושגים הנלמדים הן בליבת החומר והן באשכולות השונים ורק בלימוד שניהם ביחד ניתן להבין ולהעמיק בנושאי האשכול. נושאים ספירליים אלו יכולים להישאל בבחינה בליבת החומר וכן בשאלות האשכול כמושג מליבת החומר. דוגמאות למושגים מליבת החומר: אופוזיציה, קואליציה, שיטת בחירות יחסית כדרך התמודדות עם השסע, בג"ץ).

שאלת אשכול מורכבת משלושה חלקים:

- חלק המתייחס למושגי ליבת החומר.
  - חלק המתייחס למושגי האשכול.
  - שאלת ידע מורכבת המחברת בין מושג האשכול לבין מושג הליבה.
- לתשומת לבכם, סדר התישאלו יכול להשתנות בין שני הסעיפים הראשונים.

אשכול העולם היהודי

נושא ראשי	תתי נושאים/מושגים	להיות אזרחים בישראל	ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית	משטר ופוליטיקה בישראל
דילמות איתן מתמודדות הקהילות: 1. מרכיבי הזהות של יהודי התפוצות	זהות אזרחית זהות לאומית זהות דתית	75	98	116-117
2. מגמות ודמוגרפיה של העם היהודי בעולם	הגדרה הלכתית, הגדרה עצמית, הגדרה משפטית	76,77	94,97,99	115
שאלת מיהו יהודי זרמים דתיים ואורתודוקסים	אורתודוקסים קונסרבטיבים רפורמים	79,80	143-144	116
השסע הדתי	השסע הדתי	461	142	66-67 112-113
תיאור הקבוצות השונות	חרדים, דתיים, מסורתיים, חילוניים	94-100	143-144	112
הגורמים לשסע	הוויכוח על גיוס בחורי ישיבות	489-490	145	
	הוויכוח על המעמד האישי בישראל (נישואין וגירושין)	488-489	145	95
	הוויכוח על הכרה בזרמים בישראל (כולל הוויכוח על הגיור)	490	144 145-146	92-93 95

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 אשכול חברה ורוח - عنقود المجتمع والانسان
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

	145	487-488	הוויכוח על צביון השבת במרחב הציבורי	
99-100		485-486	הוויכוח על חקיקה דתית	
		492	הסדרים מקומיים	אתגר החיים המשותפים
	135	492	אוטונומיה חינוכית	
	146	492-493	אומנות והתארגנויות חברתיות	

- נושא הזרמים נלמד תחת נושא מגמות ודמוגרפיה של העם היהודי בעולם, כיון שהם מאפיינים בעיקר את יהודי התפוצות. יחד עם זאת, גם בישראל יש קהילות של התנועה ליהדות מתקדמת (רפורמים) ושל התנועה המסורתית (קונסרבטיביים)

אשכול תקשורת ופוליטיקה בישראל:

מספר ופוליטיקה בישראל	ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית	להיות אזרחים בישראל	תתי נושאים\מושגים	נושא ראשי
272-273	456	444	זכות הציבור לדעת, חופש המידע	התנגשות בין חופש הביטוי וזכות הציבור לדעת לזכויות אחרות
272-274	453 456-457 460-462	446	תפקידי התקשורת- פיקוח, מתן במה, דיווח עובדתי, פרשנות, תעמולת בחירות, תיווך בין השלטון לציבור, סוציאליזציה, בידור	אמצעי התקשורת כמתווכים בין השלטון והאזרחים
273	458 460-461 ,-	447	תפיסות לגבי תפקיד העיתונות מדווחת, מעורבת	
273	458-459	448-449	אמצעים המגבילים את עצמאותה של התקשורת: חוק העונשין, צו איסור פרסום, חוק הבחירות (תעמולה), תקנות הגנה- צנזורה צבאית. אתיקה עיתונאית, אילוצים פוליטיים בעלות פרטית על כלי התקשורת עמדות פוליטיות של עורכי כלי תקשורת.	יחסי הגומלין בין אמצעי התקשורת לשלטון

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 אשכול חברה ורוח - عنقود المجتمع والانسان
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

273-274	454-456	450-452	אמצעים המאפשרים/ השומרים על עצמאות של התקשורת: תקשורת גלובלית, מעורבות בית המשפט, חיסיון עיתונאי, חוק נגד בעלות צולבת, מועצת העיתונות, חוק השידור הציבורי	
			ריבוי מקורות מידע בעלי אופי פלורליסטי- שידור מסחרי, אינטרנט ורשתות החברתיות	
273	453 460-461	447	קביעת סדר יום, הבניית המציאות	כוחם של אמצעי התקשורת
273	453-455	445	תקשורת המונים: מאפיינים ומקורות מידע	צינורות מידע פתוחים

• המושג פקודת העיתונות ירד בשל ביטול החוק בשנת 2017

שיטת בחירות ומפלגות:

משטר ופוליטיקה בישראל	ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית	להיות אזרחים בישראל	תתי נושאים ומושגים	נושא ראשי
170-171	180-181	141-143	פרלמנטרי נשיאותי מעורב יתרונות של כל אחת מהשיטות	שיטות ממשל
144-148 227	185-188	146-148	רובית-אישית- אזורית כולל: השוואה -לשיטה היחסית- רשימתית -ארצית יתרונות וחסרונות של שתי השיטות	שיטות בחירות
224-225	355	147	אחוז החסימה	
207	343-344	342	מערכת דו מפלגתית ורב מפלגתית	המערכת המפלגתית:

הפיקוח על הוראת האזרחות, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
 רחוב דבורה הנביאה 2 ירושלים 91911, טלפון 02-5603599, פקס 02-5603580

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 אשכול חברה ורוח - عنقود المجتمع والانسان
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

179 260-266	347-348	345	האידיאולוגיה בתחומי: רצף חוץ- ובטחון, רצף כלכלי-חברתי, רצף דת- ומדינה, רצף בזהותה היהודית של המדינה	מפת המפלגות בישראל
		341	האידיאולוגיה והפרגמטיזם במפלגות השונות.	שיטות לגיבוש רשימת מועמדים
227-228	349	346	מנהיג, גוף בוחר פריימריז-כולל יתרונות וחסרונות	
267-269	367	364	הסכם קואליציוני	תהליך כינון ממשלה והקשיים בהרכבת ממשלה
	377	364-366	ממשלה קואליציונית קואליציה צרה (כולל יתרונות וחסרונות) קואליציה רחבה (כולל יתרונות וחסרונות) ממשלת אחדות לאומית קואליציית מיעוט	סוגי ממשלות קואליציוניות

אשכול מעורבות אזרחים ופיקוח על רשויות השלטון:

משטר ופוליטיקה בישראל	ישראל מדינה יהודית ודמוקרטי ת	להיות אזרחים בישראל	תתי נושאים\מושגים	נושא ראשי
274-277	342	347	קבוצות אינטרס/לחץ	מעורבות פוליטית של האזרחים
277-278	182-183 392	422	ארגונים חוץ ממשלתיים	
256-258	289-290 443-446	417-419	מבקר המדינה- תפקידים ודרכי פעולה	פיקוח וביקורת על רשויות השלטון
	290 446-447	418	נציב תלונות הציבור	
275	450-451	420	ועדת חקירה ממלכתית	
	370-371 450	421	ועדת חקירה פרלמנטרית	

הפיקוח על הוראת האזרחות, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
 רחוב דבורה הנביאה 2 ירושלים 91911, טלפון 02-5603599, פקס 02-5603580

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 אשכול חברה ורוח - عنقود المجتمع والانسان
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفتيش على تعليم المدنيات

258-259	290 390	377-381	היועץ המשפטי לממשלה- תפקידים ודרכי פעולה הגישות ביחס לסמכויות היועץ המשפטי	
272-274	286 460-461	423	תקשורת	

אשכול רשויות מקומיות:

משטר ופוליטיקה בישראל	מדינת ישראל ודמוקרטיה	להיות אזרחים בישראל	ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית	משטר ופוליטיקה בישראל
255	423	385-387	תפקידים/סמכויות הרשות המקומית	חלוקת התפקידים והסמכויות בין השלטון המרכזי והמקומי
255	423	389-390	מקורות ההכנסה של הרשות המקומית	
	425-426	392	מנגנוני פיקוח וביקורת על הרשות המקומית	
	425	395-396	קשיים בניהול הרשויות המקומיות	
255	425	397-398	ועדה קרואה	
	421	393-394	מודל השליטה מהמרכז (כולל יתרונות וביטויים)	
		393-394	מודל האוטונומיה המקומית (כולל יתרונות וביטויים)	
	427-428	391	תפקידי סמכויות ראש מועצה	
	427-428	391	תפקידי/סמכויות מועצת הרשות	
255		399	-מרכז השלטון המקומי	

הפיקוח על הוראת האזרחות, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
 רחוב דבורה הנביאה 2 ירושלים 91911, טלפון 02-5603599, פקס 02-5603580

משרד החינוך – وزارة التربية والتعليم
 המזכירות הפדגוגית – السكرتارية التربوية
 אשכול חברה ורוח - عنقود المجتمع والانسان
 הפיקוח על הוראת האזרחות – التفطيش على تعليم المدنيات

		399	- הוועד הארצי של ראשי המועצות הערביות	
255	428-429	390-391	בחירות לרשות המקומית -בחירת ראש הרשות -בחירת מועצת הרשות	שיטת הבחירות לרשות המקומית

הפיקוח על הוראת האזרחות, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך
 רחוב דבורה הנביאה 2 ירושלים 91911, טלפון 02-5603599, פקס 02-5603580